

ΛΑΤΙΝΙΚΑ

ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ

28 ΜΑΪΟΥ 2010

A 1. Να μεταφράσετε στο τετράδιό σας τα παρακάτω αποσπάσματα:

Scribonianus arma in Illyrico contra Claudium moverat; fuerat Paetus in partibus eius et, occiso Scriboniano, Romam trahebatur. Erat ascensus navem; Arria milites orabat, ut simul imponeretur. Non impetravit: conduxit piscatoriam naviculam ingentemque navem secuta est.

.....
Eo consilio aliquando repente intervenit oppressitque ornatrices. Etsi super vestem earum deprehendit canos, tamen Augustus dissimulavit eos vidisse et aliis sermonibus tempus extraxit, donec induxit mentionem aetatis. Tum interrogavit filiam, utrum post aliquot annos cana esse mallet an calva. Cum illa respondisset «ego, pater, cana esse malo», mendacium illi pater obiecit: «Non dubito quin calva esse nolis. Quid ergo non times ne istae te calvam faciant?»

Μονάδες 40

Παρατηρήσεις

B 1. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις:

- **partibus:** τη γενική πληθυντικού
- **milites:** την κλητική ενικού
- **ingentem:** την ονομαστική πληθυντικού του ουδετέρου γένους στον συγκριτικό βαθμό
- **ornatrices:** την ονομαστική ενικού
- **vestem:** την αφαιρετική ενικού
- **aliis:** τη γενική ενικού στο ίδιο γένος.
- **sermonibus:** την ονομαστική ενικού
- **tempus:** την αιτιατική πληθυντικού
- **mentionem:** τη δοτική ενικού
- **filiam:** τη γενική ενικού
- **annos:** την αφαιρετική ενικού
- **mendacium:** τη γενική πληθυντικού
- **quid:** την ονομαστική ενικού του θηλυκού γένους
- **istae:** την αιτιατική ενικού του ουδετέρου γένους
- **te:** τη γενική πληθυντικού στο τρίτο πρόσωπο .

Μονάδες 15

B 2. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθένα από τους παρακάτω ρηματικούς τύπους :

- **moverat:** την αφαιρετική του σουπίνου
- **fuerat:** το τρίτο ενικό πρόσωπο του παρατατικού στην υποτακτική
- **occiso:** το δεύτερο ενικό πρόσωπο του παρακειμένου της οριστικής στην ενεργητική φωνή
- **orabat:** το πρώτο πληθυντικό πρόσωπο του ενεστώτα της υποτακτικής στην ίδια φωνή
- **imponeretur:** το απαρέμφατο του ενεστώτα στην ίδια φωνή
- **conduxit:** το δεύτερο ενικό πρόσωπο του ενεστώτα της προστακτικής στην ίδια φωνή
- **secuta est:** τη γενική του γερουνδίου
- **intervenit:** το τρίτο πληθυντικό πρόσωπο του ενεστώτα της οριστικής .
- **oppressit:** το δεύτερο πληθυντικό πρόσωπο του μέλλοντα της προστακτικής στην ίδια φωνή.
- **deprehendit:** το δεύτερο πληθυντικό πρόσωπο του υπερσυντελικού της υποτακτικής στην ίδια φωνή
- **extraxit:** το πρώτο ενικό πρόσωπο του μέλλοντα της οριστικής στην παθητική φωνή
- **mallet:** το ίδιο πρόσωπο στον ενεστώτα στην ίδια έγκλιση
- **respondisset:** το τρίτο πληθυντικό πρόσωπο του μέλλοντα της οριστικής στην ίδια φωνή
- **obicit:** το δεύτερο πληθυντικό πρόσωπο του παρατατικού της υποτακτικής στην παθητική φωνή
- **faciant:** το τρίτο πληθυντικό πρόσωπο του παρακειμένου της υποτακτικής στην ίδια φωνή.

Μονάδες 15

Γ 1 α. Να γίνει πλήρης συντακτική αναγνώριση των παρακάτω λέξεων :

Romam, piscatoriam, aliquando, earum, vidisse, tempus, calvam.

(Μονάδες 7)

Γ 1 β. «**ne istae te calvam faciant**»: να αναγνωρίσετε το είδος της πρότασης (μονάδα 1) και τη συντακτική της λειτουργία (μονάδα 1) και να αιτιολογήσετε τον τρόπο εισαγωγής της (μονάδες 2), την έγκλιση (μονάδα 1) και τον χρόνο εκφοράς της (μονάδες 3).

(Μονάδες 8)

Μονάδες 15

Γ 2 α. «**Scribonianus arma in Illyrico contra Claudium moverat**»: να μετατρέψετε την ενεργητική σύνταξη σε παθητική.

(Μονάδες 3).

Γ 2 β. «**occiso Scriboniano**»: να μετατρέψετε τη μετοχή στην αντίστοιχη δευτερεύουσα πρόταση, η οποία να εισάγεται με τον ιστορικό -διηγηματικό σύνδεσμο **cum**.

(Μονάδες 4)

Γ 2 γ . «**ego, pater, cana esse malo**»: να μετατρέψετε τον ευθύ λόγο σε πλάγιο με εξάρτηση από τη φράση «**Julia respondit**».

(Μονάδες 8)

Μονάδες 15

ΛΑΤΙΝΙΚΑ

ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ

28 ΜΑΪΟΥ 2010

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Ο Σκριβωνιανός είχε στασιάσει στην Ιλλυρία ενάντια στον Κλαύδιο. Ο Παίτος είχε πάει με το μέρος του και μετά το φόνο του Σκριβωνιανού τον οδηγούσαν σιδηροδέσμιο στη Ρώμη. Επρόκειτο να ανέβει στο καράβι: η Αρρία παρακαλούσε τους στρατιώτες να την επιβιβάσουν μαζί του. Δεν το κατόρθωσε. Νοίκιασε ένα ψαροκάικο και ακολούθησε το πελώριο καράβι.

Με αυτό το σχέδιο εμφανίστηκε κάποτε απρόοπτα και έπιασε τις κομμώτριες επ' αυτοφώρω. Παρόλο που ανακάλυψε άσπρες τρίχες πάνω στα φορέματά τους εντούτοις ο Αύγουστος προσποιήθηκε πως δεν τις είδε και άφησε την ώρα να κυλήσει με άλλες κουβέντες, ώσπου έφερε τη συζήτηση στην ηλικία της. Τότε ρώτησε την κόρη του αν σε μερικά χρόνια θα προτιμούσε να είναι ασπρομάλλα ή φαλακρή. Όταν εκείνη απάντησε «προτιμώ, πατέρα μου, να είμαι ασπρομάλλα», ο πατέρας της την αντέκρουσε με το εξής ψεύτικο επιχείρημα: «Δεν αμφιβάλω πως δε θέλεις να μείνεις φαλακρή. Γιατί λοιπόν δε φοβάσαι μήπως αυτές εδώ σε κάνουν φαλακρή;»

Παρατηρήσεις

B.1. partium, miles, ingentiora, ornatix, veste, alius, sermo, tempora, mentioni, filiae, anno, mendaciorum, quis, istud, sui

B.2. motu, esset, occidisti, oremus, imponi, conduc, sequendi, interveniunt, opprimitote, deprehendissetis, extrahar, malit, respondebunt, obiceremini, fecerint

Γ.1. α Romam: απρόθετη αιτιατική (ονόματος πόλης) που δηλώνει κίνηση σε τόπο στο trahebatur
piscatoriam: επιθετικός προσδιορισμός στο naviculam
aliquando: επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο intervenit
earum: γενική κτητική στο vestem
vidisse: ειδικό απαρέμφατο ως αντικείμενο στο dissimulavit
tempus: αντικείμενο στο extraxit
canam: κατηγορούμενο στο te

β Δευτερεύουσα ουσιαστική ενδοιαστική πρόταση που λειτουργεί ως αντικείμενο στο non times. Εισάγεται με τον ενδοιαστικό σύνδεσμο ne γιατί εκφράζει φόβο μήπως γίνει κάτι (ανεπιθύμητο). Εκφέρεται με έγκλιση υποτακτική, όπως όλες οι ενδοιαστικές, επειδή το περιεχόμενό της αφορά κάτι ενδεχόμενο ή πιθανό. Ειδικότερα με χρόνο ενεστώτα (faciant) επειδή εξαρτάται από ρήμα αρκτικού χρόνου (non times: οριστική ενεστώτα) και σύμφωνα με την ιδιομορφία της ακολουθίας των χρόνων αναφέρεται στο παρόν-μέλλον (συγχρονισμός δευτερεύουσας-κύριας).

Γ.2. α Arma a Scriboniano in Illyrico contra Claudium mota erant.

β Cum Scribonianus occisus esset.

γ Iulia respondit patri se canam esse malle.